

Реформи в Україні: політичні та соціально-економічні наслідки

На початку 90-х років минулого століття Україні прогнозували найшвидший прогрес у державному будівництві. Але, на жаль, вона з економікою, що входила в десятку найрозвиненіших економік Європи, скотилась до найбідніших. Які причини? Де були успіхи? Де схибили?

Книга «НеЗабуті реформи в Україні»¹ якраз і описує стан, результати і проблеми здійснення економічних реформ в Україні за роки незалежності.

Під час дослідження автор книги охарактеризував 11 реформ, які проводилися впродовж 1991-2017 років. Ним проаналізовано зміни ВВП за періодами президентства, показано динаміку реального ВВП порівняно з постсоціалістичними країнами.

Книга включає передмову, 14 розділів і післямову, які композиційно й логічно узгоджені й відображають результати системного дослідження у напрямі реформування політичного та соціально-економічного стану в Україні.

У книзі автор присвятив увагу причинам виникнення криз в економіці держави та їх наслідкам. Досліджено конституційну реформу з 1991 р., яка ще була в УРСР, і до 2016 р., що включає в себе суперечливі конституційні новації. Розкрито інституціональну реформу, де автор охарактеризував адміністративну спадщину, яка була передана Україні від УРСР, і акцентував увагу на місцевому самоврядуванні. У розділі про реформи власності автор описав усі виклики роздержавлення та приватизації від початку незалежності. У розділі грошово-банківської реформи автор дослідив, у які роки була більш стабільна інфляція і стабільний курс; коли відбулось велике падіння гривні та як імітувалася стабільність. Не оминув своєю увагою автор

і підприємницьку реформу, у якій показав зародження малого бізнесу, розвиток підприємництва та вплив дерегуляції на загальне підприємницьке середовище в державі. Також розкрито суть податкової реформи від початку ринкової адаптації до найбільш радикальних зміни у податковій сфері і до реформ 2010-2016 рр.; що вони принесли і наслідки їх впровадження. Не забута автором і фінансово-бюджетна реформа, де розкрито процес бюджетотворення в державі та наведено періоди найбільших криз. Особливої уваги заслуговує дослідження реформ у промисловості, енергетиці та в АПК, де автор розкрив, у які періоди в Україні був зроблений прорив з глибокої кризи у високе зростання, а коли – навпаки: з високого зростання – спад у стагнацію. Як були завантажені нафтопереробні заводи, нафтотранспортна система, яким було вітчизняне виробництво та імпорт нафтопродуктів. А також коли в АПК були реформи і результати, а коли ні реформ, ні результатів. У розділі про інвестиційно-інноваційну сферу показано період старту інвестицій та інновацій в економіку та їх спад, можливості та результати. У розділі про соціальні реформи розкрито, у які періоди були вищі темпи реальних доходів населення при нижчому навантаженні на Державний бюджет і Пенсійний фонд. Наведено наслідки пенсійної реформи. Автор не обійшов увагою також і житлово-комунальне господарство. Підсумовано усе прикладами інших держав у проведенні ними реформ в процесі свого державотворення.

Книга є надзвичайно цікавою для людей, яким не байдужі процеси державотворення в частинах політичній, економічній та соціальній.

Давимука Степан Антонович – доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу регіональної фінансової політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» (e-mail: davymuka.s@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4840-2100>). Davymuka Stepan Antonovych – Dr. Sci. (Econ.), Prof., Leading Researcher of the Department of regional financial policy of the Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine».

Надійшло 02.03.2018 р.

¹ Гайдучкий П.І. *НеЗабуті реформи в Україні*. К.: ТОВ «ДКС-центр», 2017. 852 с. ISBN 978-617-7300-04-4.